Baka tillräckligt julbröd. Varmbröd åt Forsténs och fru Claëson hellre mer än mindre. Likaså tortor.

Ställ så till, att allt är undangjordt om Fredag, så att ni om Lördag har hvila och fred. Skulle Lagis vilja komma till Julafton, så vore det glädjande.

Jag skall nog skrifva eller telegrafera, om jag hinner komma i tid.

Gud vare hos eder.

J. V. S:n

Pbrg d. 17 Dec. 64.

Köp: Fällknifvar med hål för snöret åt alla gossarne
1 Bundt blyertspennor.
4 st. pennskaft – goda.
Ritlådor åt Ville och Kalle.
Verktyg åt Hinni och Janne.

383 *A. H. SNELLMAN – J. V. SNELLMAN 17.XII 1864*

HUB, JVS handskriftssamling

H:fors den 17 Decemb.

Älskade Pappa.

Wi hade redan slutat läsetermin då Magistern emmottog Pappas bref; men nu sa Magistern att vi skulle läsa litet hvarje dag. På Theatern hafva vi ännu ej varit emedan vi ej fick våra rockar förrän vi börja gå i dansskolen. Jag vet ännu ej om Ville får komma i dansskolen, ty elevernas antal är der redan fullt. Han har dock förut löfte af Dansskols lärarinnan att slippa dit efteråt. Farbror Björkman Magistern och vi alla helsa så mycket till Pappa.

Hinni.

384 OM STYRELSE O<CH> GRUNDLAGS-KOMITTEERNA.

HUB, JVS handskrifttsamling

Skulle dessa komitteer lemnas utan *Instruktion*, som föreskrifver föremål och gränser, så är det klart, att det skall agiteras för en total reform efter utländskt mönster, en papperskonstitution.

Hvad som möjligen icke lyckas Komitteen, skal bedrifvas hos Ständerna.

En radikal omarbetning af grundlagen har två faror. 1:o Den vanliga af en konstitution utan rot i folkmedvetandet. 2:o Den för oss speciela, att den från Monarkens sida kan, om den finns hinderlig, utan all fara brytas. Detta senare gäller mindre nutid, än en osäker framtid.

Det nödiga är:

1:o Periodiska landtdagar

2:o Motionsrätt – med den i throntalet gjorda inskränkning.

3:o Utvidgad skattebevillningsrätt, d. v. s. tulltaxans bestämmande hufvudsakligen, ‖N. B. N:o 2 och 3 samt införandet i 1772 års

Regeringsform af Monarkens afgörande öfver krig o‹ch› fred – gör det möjligt att utstryka Fören‹ing›s och Säkerhetsakten.‖ hvilket likväl för närvarande kan inskränkas till de allmänna grunderna. Men dermed följer äfven Utgiftsstaten. I afseende å den måste till en början förbehåll ske för närvarande ‖(occh framdeles enl‹igt› Ständernas votum)‖ å stat upptagna utgifter – hvilka endast med Monarkens bifall kunna reduceras – och kanske blott den summariska staten voteras.

4:o Ändring af de §§ som handla om Riksens Råd, Collegier m. m. och hvilka från 1809 varit död bokstaf.

5:o Bestämd föreskrift ang‹ående› sättet för Grundlagsändring – bestämdare ang‹ående› det för lagstiftning civil- kriminal- kyrko- sjö- &c. o‹ch› ekonomisk lag jemte administrativa författn‹ingar›. Om stadgande af straff o‹ch› böter o. s. v.

Detta ungefär det nödvändiga. Och då ang‹ående› grundlagsförändring väl borde stadgas, att den ej får föreslås och beslutas på samma landtdag, så synes häraf följa, att detta skall gälla äfven ifrågavarande reformförslag.

Öfver tull o‹ch› utgiftsstat kunde Ständerna likväl på första landtdag *höras*.

‖N. B. Fråga är: skall något härom ingå i grundlag eller icke? Det nödvändiga är endast hvad angår Monarkens rätt att besluta utan rådgifvares hörande, och utfärda påbud utan kontrasignant. Innehållet i öfrigt beror af Styrelsesreformen.‖

—

Styrelsereformen har flera motiver:

1:o Rådgifvare i Petersburg och dylika i Helsingfors.

Häraf osäkerhet och inkonsekvens. Der känner man icke förhållandena; här saknas all politisk insigt.

2:o Justitiedepartementets afskiljande.

3:o Kammar o‹ch› Räkenskaps-Expeditions afskiljande. Äfven 2:a Afdelningens i Fin‹ans› Expedition indragning.

4:o Ett antal ärendens öfverlemnande åt Öfverstyrelserna o‹ch› Guvernörerna.

5:o Fackkunskap i Expeditionerna.

‖Anm‹ärkning›. Borde väl nämnas såsom konseqvens af throntalet. »Ej motsvar‹ande› tidens fordringar» = lös tidnings och landtdagsfras.‖

—

Eljest vore ärendenas mängd icke tryckande, om ej mera finge afgöras i Expeditionerna, och i öfrigt arbetas på två Afdelningar, utom i några få undantagsfall.

Särskildt anmärkes: Expeditionschefer utan allt inflytande på underlydande tjensters besättande.

Verte

N. B.

1:o Är den svåraste punckten.

2:o Medför inrättandet af ett Justitie departement.

3: Är en enkel sak.

4:o Kan afgöras blott af erfarne män i Senaten.

5:o Härvid måste kostnaden afses. Senatsbetjeningen är öfverflödig; endast för semesters åtnjutande behöflig.

—

Eljest kunde:

Referenterne förvandlas till *Råd* som gifva utlåtanden.

Protokollssekreterarne föredraga;

Kanslisterne föra protokoll. De båda senare kategorierna med liten förhöjning i gagn.

385 *J. V. SNELLMAN – H., A. H., J. L., V. & K. SNELLMAN 21.XII 1864*

HUB, JVS handskriftssamling

Älskade Barn!

Med stor ledsnad erfar jag, att jag icke får resa härifrån ännu på flera dagar. Åtminstone får jag icke vara julaftonen med Er.

Ni har dock ett medel att vara glada, om ni vill begagna det. Strid icke om någonting, utan försök den ena att gläda den andra.

Läs på qvällen värnlösa barns bön och sjung någon af de psalmer i kunnen. Var icke alltför länge uppe.

Läs också Juldagen predikan och gå andra dagen i kyrkan vid ljus.

Kan ni förmå Lagis vara goda och tillbringa julafton hos oss, så får ni nog roligt.

Kom ihåg, hvad Pappa bedt er, att alla skola skrifva upp sina penning utgifter.

Gud låte Pappa med er få fira nyårsafton. Tjenstefolket får vänta på sina julpengar till dess.

t‹till› Hanna –

Låt Winberg köpa hö, så att fähuset icke är kallt. Se till att luckan der hålles stängd. Om Magistern är borrta skall Emili hvar afton se efter att gossarne släckt ljuset. Glöm ej fråga derom. Jag hoppas Du förstått att bjuda mamsell Claeson till Julen. En korg Svenskt öl borde Du låtit taga. Deraf får drickas huru mycket och när som helst.

Gud vare hos er, älskade barn, och bevare Eder kropp och själ. Amen.

Er öma Fader
J. V. S:n

Pbrg d. 21 Dec. 64.

386 *J. G. R. THILÉN – J. V. SNELLMAN 22.XII 1864, TELEGRAM*

HUB, JVS handskriftssamling

S:t Petersburg. Hotel Klée
Senator Snellman

Hemma bra. Barnen friska och vänta med otålighet. Born tillsagt enskildt Banken om deposition, men vill ogerna vidtaga annan åtgärd före din Hemkomst.

Thilén